Çal??an Hesap Verebilirli?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çal??an Hesap Verebilirli?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18305

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Çal??an Hesap Verebilirli?i Ölçe?i, **örgüt** içinde çal??anlar?n eylemlerini ve performans sonuçlar?n? ilgili payda?lara aç?klama ve hakl? ç?karma yükümlülü?ünü ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, orijinal olarak geli?tirilmi? bir yap?n?n Türk kültürüne ve diline uyarlanmas? çal??mas?d?r. ?lgili uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik özelliklerini inceleyerek, örgütsel psikometrik ara?t?rmalarda kullan?m için uygunlu?unu kan?tlamay? hedeflemi?tir. Ölçek, çal??anlar?n alg?lad??? gözetim düzeyini, sonuçlar?n de?erlendirilme ciddiyetini ve performans sorumlulu?unun kaç?n?lmazl???n? de?erlendiren 12 maddeden olu?maktad?r.

Anahtar Kelimeler

Çal??an Hesap Verebilirli?i, Örgütsel Davran??, Ölçek Uyarlama, Psikometri, ?? Performans?, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Y?k?lmaz, ?., Sürücü, L.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, çal??anlar?n i? süreçleri ve sonuçlar? konusunda ne ölçüde hesap verebilir hissettiklerini, yani eylemleri nedeniyle ödüllendirilme veya cezaland?r?lma ihtimalini ne kadar alg?lad?klar?n? sistematik olarak ölçmektir. Bu özel çal??ma, yurtd??? kaynakl? olan bu ölçe?in, Türkçeye uyarlanmas?n?, kültürel e?de?erli?ini sa?lamas?n? ve Türk örneklemi üzerinde geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilirli?ini test etmeyi amaçlam??t?r.

Uyarlama çal??mas?, özellikle Türk i?gücü ba?lam?nda hesap verebilirli?in örgütsel sonuçlar (örne?in, i? tatmini, performans ve etik davran??) üzerindeki etkilerini incelemek isteyen ara?t?rmac?lara sa?lam bir araç sunmay? hedeflemektedir.

Yap?

Ölçek, temel olarak **Çal??an Hesap Verebilirli?i** (Employee Accountability) yap?s?n? ölçmektedir. Hesap verebilirlik, bir bireyin veya grubun, bir otorite figürüne, payda?lara veya daha geni? bir toplulu?a kar?? eylemlerini, kararlar?n? ve performans sonuçlar?n? aç?klama ve gerekçelendirme yükümlülü?ü olarak tan?mlan?r.

Ölçek maddeleri incelendi?inde, hesap verebilirlik yap?s?n?n üç ana boyutu içerdi?i varsay?labilir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Gözetim ve ?zlenme Alg?s? (Hata yaparsam yakalan?r?m, sürekli izlenirim), **Sonuçlar?n De?erlendirilmesi** (Çal??mam?n sonuçlar? titizlikle de?erlendirilir) ve **Cezaland?rma/Ödüllendirme Alg?s?** (?yi performans gösterirsem ödüllendirilirim, mazeret göstermeme izin verilmez). Bu yap?n?n net bir ?ekilde ölçülmesi, örgütsel ba?l?l?k ve performans yönetimi çal??malar?nda kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi do?rudan verilmemi? olsa da, uyarlama çal??malar? do?as? gere?i kapsaml? geçerlik analizlerini içerir. Y?k?lmaz ve Sürücü (2021) taraf?ndan yürütülen çal??mada, ölçe?in yap? geçerli?inin (muhtemelen Do?rulay?c? Faktör Analizi veya Aç?klay?c? Faktör Analizi yoluyla) incelendi?i varsay?lmaktad?r.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in orijinal yap?s?na uygunlu?unu ve Türk kültürü ba?lam?nda ölçtü?ü kavram? ne ölçüde do?ru temsil etti?ini göstermek için gerekli istatistiksel kan?tlar? sunmu?tur. Detayl? geçerlik katsay?lar? ve faktör yükleri, orijinal makalede (DOI: 10.20491/isarder.2021.1304) mevcuttur.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenirlik bilgisi do?rudan verilmemi?tir. Ancak, bir ölçe?in psikometrik uyarlamas? s?ras?nda, iç tutarl?l?k (Cronbach's Alpha katsay?s?) gibi güvenirlik analizlerinin yap?lmas? zorunludur. Y?k?lmaz ve Sürücü (2021) çal??mas?nda, ölçe?in maddelerinin tutarl? sonuçlar üretme yetene?inin yüksek oldu?u sonucuna ula??lm??t?r.

Ölçe?in güvenirlik katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Ara?t?rmac?lar, ölçe?in Türkçe formunun kabul edilebilir düzeyde veya üstünde bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu rapor etmi?lerdir. Detayl? güvenirlik analizleri ve katsay?lar? için orijinal referans kayna?? incelenmelidir.

Faktör Analizi

Çal??an Hesap Verebilirli?i Ölçe?i'nin Türkçeye uyarlanmas? sürecinde, ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amac?yla faktör analizi kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in orijinal yap?s?n?n (muhtemelen tek boyutlu veya çok boyutlu) Türk örneklemi üzerinde korunup korunmad???n? belirlemek için kritik öneme sahiptir.

Uyarlama çal??mas?, genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, 12 maddelik ölçe?in teorik olarak beklenen faktör yap?s?n? do?rulam??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin ilgili faktörlere yüksek yükler verdi?ini ve model uyum indekslerinin kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu göstermi?tir, böylece ölçe?in yap?sal bütünlü?ü kan?tlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz bildirim ölçe?i (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama) ve Orijinal Dil (Bilinmiyor, ancak ?ngilizce oldu?u varsay?lmaktad?r)

Popülasyon Grubu: Çal??anlar (Örgütlerde görev yapan bireyler)

Ya? Grubu: Yeti?kin i?gücü

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli sektörlerde çal??an bireylerden olu?an örneklem üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Ölçek, 7'li Likert tipinde bir derecelendirme kullan?r. Kat?l?mc?lar, her maddeye ili?kin görü?lerini "1: Kesinlikle Kat?lm?yorum" ile "7: Kesinlikle Kat?l?yorum" aras?nda de?i?en seçeneklerle belirtirler. Yüksek puanlar, çal??an?n yüksek düzeyde hesap verebilirlik alg?s?na sahip oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Hesap Verebilirlik, Örgüt, ??letme, Yönetim, Gözetim, Performans, Likert Ölçe?i, Uyarlama Çal??mas?, Psikometri

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Lütfi Sürücü

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresi: lutfi.surucu@elu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir (?lgili yazar?n kurumsal adresi kullan?lmal?d?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Uyarlama çal??mas? 2021 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? veya geni? çapl? ara?t?rmalarda kullan?lmas? için

ARABPSYCHOLOGY.COM

izinler, sorumlu yazar Lütfi Sürücü ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilerek al?nmal?d?r. Ölçe?in kullan?m ücretine dair bilgi, ileti?im yoluyla ö?renilebilir.

Kaynaklar

Y?k?lmaz, ?., & Sürücü, L. (2021). Çal??an Hesap Verebilirli?i Ölçe?inin Türkçeye uyarlanmas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *??letme Ara?t?rmalar? Dergisi, 13*(4), 3003-3015. https://doi.org/10.20491/isarder.2021.1304

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: calisan-hesap-verebilirligi-toad.pdf

Çal??an Hesap Verebilirli?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

E?er bir hata yaparsam yakalan?r?m.
Örgütün politikalar?na ve prosedürlerine uyup uymad???m hususunda sürekli izlenirim.
Örgüt d???ndaki herhangi bir ki?i i?imde iyi olup olmad???m? söyleyebilir.
Hatalar?m örgüt d???nda kolayca tespit edilebilir.
Örgütün d???ndaki insanlar i? performans?mla ilgilenir.
Çal??mam?n sonuçlar? titizlikle de?erlendirilir.
??e yönelik çabalar?m titizlikle de?erlendirilir.
Performans?m? hakl? ç?karmak için yalan beyanda bulunmam yan?ma kar kalmaz.
Her zaman kat? organizasyon politikalar?na veya prosedürlerine uymam gerekir.
Örgütüm de bir suç veya ba?ar?s?zl???n sorumlulu?undan kaç?nmak ad?na mazeret göstermeme izin verilmez.
?yi performans gösterirsem ödüllendirilirim.
Benim taraf?mdan gösterilen iyi bir çaba eninde sonunda ödüllendirilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM